

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 141
від 18 грудня 2023 року

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому
насильству та насильству за ознакою статі»
(реєстр. № 10249 від 10.11.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України 18.12.2023 року (протокол № 141) розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі (реєстр. № 10249 від 10.11.2023), поданий Кабінетом Міністрів України.

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики визначений головним з опрацювання цього законопроекту.

Метою прийняття акта є удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульської конвенції).

Для досягнення цієї мети проектом акта пропонується внести зміни до Сімейного кодексу України, законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про охорону дитинства», «Про медіацію» в частині приведення їх у відповідність до статей 2, 7, 10, 48 Стамбульської конвенції.

Реалізація акта, на думку авторів законопроекту, не потребуватиме додаткових видатків з державного або місцевих бюджетів і забезпечуватиметься

в межах затверджених кошторисів витрат для відповідних органів державної влади або за рахунок бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі в межах реалізації проектів міжнародної технічної допомоги.

Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту рекомендує прийняти зазначений законопроект за основу з врахуванням пропозицій Комітету.

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин пропонує прийняти законопроект за основу.

Міністерство фінансів України підтримує зазначений законопроект. Реалізація акта, на думку Міністерства фінансів України, не впливатиме на показники державного бюджету України.

Міністерство освіти і науки України висловило до законопроекту низку зауважень.

Зокрема, МОН України звертає увагу, що законопроектом пропонується внесення змін до статті 11 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», зокрема, до пункту 5 частини першої, відповідно до яких «до повноважень органів управління освітою у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до компетенцій належить забезпечення включення до освітніх програм питань запобігання та протидії домашньому насильству, в тому числі до освітніх програм закладів вищої освіти I-IV рівнів акредитації, які готують фахівців для суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі».

Зазначені зміни, як вважає МОН України, суперечать Законам України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту» та «Про вищу освіту».

Так, згідно зі статтею 23 Закону України «Про освіту», держава гарантує закладам освіти автономію, що полягає в самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах, визначених законом.

Також відповідно до частин п'ятої та шостої статті 9 Закону України «Про вищу освіту» заклади вищої освіти (наукові установи) самостійно розробляють і затверджують освітні програми з урахуванням вимог до відповідного рівня вищої освіти, встановлених законодавством та стандартами вищої освіти. Заклади вищої освіти мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності, обирати типи програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені Міжнародною стандартною класифікацією освіти (частина друга статті 32 Закону України «Про вищу освіту»).

Статтею 30 Закону України «Про фахову передвищу освіту» встановлено, що діяльність закладу фахової передвищої освіти провадиться на принципах автономії та самоврядування. Держава гарантує академічну, організаційну,

фінансову і кадрову автономію закладів фахової передвищої освіти. Обсяг автономії закладів фахової передвищої освіти визначається законодавством та установчими документами закладу фахової передвищої освіти. Заклади фахової передвищої освіти мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право запроваджувати спеціалізації, розробляти та реалізовувати освітньо-професійні програми в межах ліцензованої спеціальності.

Окрім того, МОН України зауважує, що Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту» не визначено такий тип закладів освіти, як «заклади вищої освіти I-IV рівнів акредитації».

На підставі викладеного МОН України пропонує в абзаці восьмому підпункту 6 пункту 4 розділу I законопроекту слова «в тому числі до освітніх програм закладів вищої освіти I-IV рівнів акредитації, які готують фахівців для суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» **виключити**.

Міністерство соціальної політики України підтримує цей законопроект.

Міністерство внутрішніх справ України повідомляє про відсутність пропозицій та зауважень до цього законопроекту.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України за результатами розгляду інформує про відсутність пропозицій та зауважень до законопроекту.

Національна академія педагогічних наук України підтримує цей законопроект без зауважень.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій звертає увагу, що зазначеним законопроектом (реєстр. № 10249), як і законопроектом реєстр. № 6393-д, який доопрацьовується Комітетом з питань освіти, науки та інновацій до другого читання, запропоновані зміни до статті 10 Закону України «Про охорону дитинства».

Зокрема, законопроектом реєстр. № 10249 пропонується заміна терміну «кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей» на термін «спеціалізована «гаряча лінія» з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, зокрема сексуальному, пов'язаному зі збройним конфліктом, та насильству стосовно дітей».

Запропонована зазначеним законопроектом «гаряча лінія» (на відміну від кол-центру) не матиме статусу бюджетної установи та територіальних відділень і буде діяти на підставі положення про Єдину систему опрацювання звернень, затвердженого Кабінетом Міністрів України, що унеможливить її ефективну роботу у запобіганні та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Законопроектом реєстр. № 6393-д пропонується змінити назву кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей на кол-центр з питань запобігання та протидії жорстокому поводженню з дитиною. Робоча група з підготовки цього законопроекту до другого читання, обговоривши запропоновані законопроектом

зміни, не підтримує зміну назви, оскільки це потребуватиме створення нової установи та призведе до створення двох окремих кол-центрів.

Тому народні депутати України - члени Комітету з питань освіти, науки та інновацій пропонують зберегти чинний термін «кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей».

*Окрім того, народні депутати України-члени Комітету з питань освіти, науки та інновацій, підтримуючи позицію Міністерства освіти і науки України, пропонують в абзаці восьмому підпункту б пункту 4 розділу I законопроекту слова «в тому числі до освітніх програм закладів вищої освіти I-IV рівнів акредитації, які готують фахівців для суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» **виключити**.*

Підкомітет з питань вищої освіти 15.12.2023 розглянув зазначений проект Закону і рекомендує прийняти його за основу.

Заслухавши інформацію заступника Міністра соціальної політики України У.Токаревої, голови підкомітету з питань вищої освіти Ю. Гришиної, секретаря Комітету, народного депутата України Н.Піпи, представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з соціальних та економічних прав О.Колобродової, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі (реєстр. № 10249 від 10.11.2023), поданий Кабінетом Міністрів України, прийняти за основу та доопрацювати до другого читання з урахуванням пропозицій, висловлених у цьому Висновку.

2. Направити цей Висновок Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, який є головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК